

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 515/2025-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ] zastúpenej Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, proti postupu Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B3-2Tk/2/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. B3-2Tk/2/2019 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní sp. zn. B3-2Tk/2/2019 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie v sume **300 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava I **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **500 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 515/2025-24 z 30. septembra 2025 bola prijatá na ďalšie konanie časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorou sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B3-2Tk/2/2019. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 3 000 eur a náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že na mestskom súde je pod sp. zn. B3-2Tk/2/2019 vedené trestné konanie proti sťažovateľke ako obžalovanej pre pokračovací obzvlášť závažný zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, 5 písm. a) Trestného zákona v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Bratislave podal na Okresnom súde Bratislava III obžalobu na sťažovateľku 30. augusta 2019, pričom v trestnom konaní, ktoré je teraz vedené na mestskom súde, nebolo do dňa podania ústavnej sťažnosti právoplatne rozhodnuté.

3. V časti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie, je sťažnostná argumentácia založená na tvrdenom porušení práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru zbytočnými prietahmi konajúceho súdu. Sťažovateľka špecifikovala viaceré údajné procesné pochybenia, ktoré mali mať za následok zbytočné prietahy zo strany súdu a následne porušenie uvedených práv, a predostrela ústavnému súdu svoje právne úvahy k nim.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Predseda mestského súdu, opierajúc sa o písomné stanovisko zákonnej sudkyne, vo svojom vyjadrení v podstatnom uviedol, že podľa jeho názoru nedošlo k porušeniu označených práv obvinenej, keďže súd priebežne konal podľa svojich časových možností, ide o zložitú právnu vec a spisový materiál v danej veci je pomerne rozsiahly. Predseda mestského súdu zdôraznil, že sťažovateľka v priebehu konania opakovane menila obhajcov tesne pred vykonaním hlavných pojednávaní, čo malo vplyv na dĺžku napadnutého konania. Celková dĺžka konania bola tiež ovplyvnená implementáciou súdnej mapy a dlhotrvajúcimi prietahmi spôsobenými notoricky známou personálnou a materiálnou poddimenzovanosťou prvostupňových súdov. Predseda mestského súdu pripustil, že časové rozpätia od podania obžaloby do rozhodnutia súdu vo veci samej sú zdĺhavejšie. Napriek tomu je presvedčený, že mestský súd v napadnutom konaní nepochybil. V prípade, že ústavný súd dôjde k záveru o porušení označených práv, žiada, aby vzhľadom na okolnosti prerokúvanej veci zväžil dôvodnosť a primeranosť požadovaného finančného zadosťučinenia.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľku na zaujatie stanoviska k vyjadreniu predsedu mestského súdu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv).

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Podstata námietok sťažovateľky v súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je napriek už vyčítanej zmätočnosti textu ústavnej sťažnosti a roztrieštenosti argumentácie v nej uvedenej založená na viacerých tvrdeniach o nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom trestnom konaní.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 38 ods. 2 listiny) osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť. Ústavný súd pritom vychádza z názoru, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

8. V trestných veciach je cieľom čl. 6 ods. 1 dohovoru zabezpečiť to, aby obvinená osoba nebola príliš dlho obvinená a aby sa o tomto obvinení rozhodlo (Wemhoff proti Nemecku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 2122/64, bod 18). Toto právo je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. Podmieňuje priamo spravodlivý charakter konania tým, že zabráňuje strate dôkazov alebo oslabeniu ich dôkaznej hodnoty. Bráni tiež tomu, aby obvinený bol príliš dlho vystavený zásahom do svojich práv a slobôd a neistote o svojom osude. Posudzované obdobie začína v zásade vtedy, keď je osoba obvinená (Neumeister proti Rakúsku z 27. 6. 1968, sťažnosť č. 1936/63, bod 18). Osobitne z dôvodu predmetu trestného konania, ktorým je rozhodovanie o trestnoprávnej zodpovednosti sťažovateľa, sa primeraná lehota na konanie v trestných veciach v dôsledku mimoriadne citel'ného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie (Bagetta proti Taliansku z 25. 6. 1987, III. ÚS 411/2021).

9. Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť aj v trestnom konaní taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty strán. Táto povinnosť súdu je implicitne obsiahnutá aj v § 1 a § 2 ods. 7 Trestného poriadku. Podľa § 247 ods. 5 Trestného poriadku pri nariadení hlavného pojednávania urobí predseda senátu všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie jeho riadneho priebehu a na to, aby vec bolo možné prejednať a rozhodnúť bez jej odročenia.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, uvedená trestná vec patrí k štandardnej trestnej agende všeobecných súdov. Predseda mestského súdu vo svojom vyjadrení síce vyslovil názor, že „*ide o zložitú právnu vec*“, avšak bez uvedenia konkrétnych skutkových či iných okolností potvrdzujúcich jeho názor.

12. Pri hodnotení správania sťažovateľky ústavný súd konštatuje, že jej procesný postoj, resp. jej procesná disciplína výrazne ovplyvnili dĺžku napadnutého trestného konania. Z vyjadrenia predsedu mestského súdu, ktorého obsahu neprotirečí ani obsah ústavnej sťažnosti, vyplýva, že sťažovateľka v priebehu trestného konania (a pri existencii dôvodov nutnej obhajoby, pozn.) opakovane (až 5x) zmenila zvoleného obhajcu, pričom k zmenám došlo vždy krátko pred konaním hlavného pojednávania. Ústavnému súdu taktiež neuniklo, že z dôvodov na strane sťažovateľky, resp. jej

právnych zástupcov bolo odročených päť termínov pojednávanií (13. 10. 2022, 14. 11. 2022, 25. 4. 2023, 9. 7. 2024 a 23. 9. 2025), čo malo značný vplyv na aktuálnu dĺžku napadnutého trestného konania. Ústavný súd dané skutočnosti nemôže ignorovať a zohľadnil ich pri rozhodovaní o výške priznaného finančného zadosťučinenia.

13. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup mestského súdu. Ústavný súd už na úvod konštatuje, že už samotná skutočnosť, že vec nebola právoplatne skončená ani po viac ako šiestich rokoch od podania obžaloby, nie je zlučiteľná s obsahom označených práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľka namieta vo svojej ústavnej sťažnosti, a je dostačujúca na vyslovenie ich porušenia.

14. Ústavný súd po rozbere priebehu napadnutého konania konštatuje, že napadnuté konanie bolo poznačené zbytočnými priet'ahmi zo strany mestského súdu, ktoré boli spôsobené viacerými obdobiami súvislej nečinnosti, ako aj neefektívnym postupom. V konaní bolo síce nariadených až pätnásť termínov hlavných pojednávanií (15. 1. 2020, 20. 4. 2020, 25. 2. 2021, 8. 7. 2021, 16. 11. 2021, 31. 3. 2022, 13. 10. 2022, 14. 11. 2022, 25. 4. 2023, 25. 1. 2024, 9. 7. 2024, 7. 1. 2025, 22. 4. 2025, 23. 9. 2025, 13. 1. 2026), avšak z nich sa reálne uskutočnili len tri (!). K odročeniu pojednávanií pritom došlo z dôvodov na strane súdu, pandémie COVID-19, z dôvodu neprítomnosti svedkov, ako aj z dôvodov na strane sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu. Ústavný súd konštatuje, že postup konajúceho súdu, ktorý v priebehu šiestich rokov pozostával výlučne z nariad'ovania a následného odročovania pojednávanií, pričom medzi týmito úkonmi boli viaceré dlhšie časové obdobia súvislej nečinnosti, nemožno označiť ako efektívny a v konečnom dôsledku ako súladný s obsahom označených práv. Najbližší termín pojednávania je naplánovaný na 13. január 2026, pričom mestský súd pre prípad možnej neprítomnosti obhajcu ustanovil 1. októbra 2025 sťažovateľke náhradného obhajcu, čo ústavný súd hodnotí vo vzťahu k mestskému súdu pozitívne.

15. Na margo vyjadrenia predsedu mestského súdu o pracovných podmienkach súdu ústavný súd konštatuje, že ani personálna poddimenzovanosť súdu či reorganizácia súdov v dôsledku implementácie novej súdnej mapy nie sú v plnom rozsahu spôsobilé ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania. Priet'ahy v konaní nemožno ospravedlniť všeobecne známou preťaženosťou sudcov ani množstvom procesných úkonov sudcu; je totiž vecou štátu, aby organizoval svoje súdnictvo tak, aby princípy súdnictva zakotvené v ústave i boli rešpektované, a prípadné nedostatky v tomto smere nemôžu ísť na ťarchu občanov, ktorí od súdu právom očakávajú ochranu svojich práv v primeranej dobe. Nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priet'ahy, a to len v tom prípade, ak sa na tento účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov, a tým vykonanie spravodlivosti v primeranej lehote (m. m. IV. ÚS 337/2018).

16. Vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania poznačenú zbytočnými priet'ahmi zo strany mestského súdu ústavný súd rozhodol, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny, ako aj jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu). Keďže v napadnutom konaní nebolo dosiaľ

právoplatne rozhodnuté, ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby konal v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (napr. IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že vo veci sťažovateľky prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia, pričom v okolnostiach veci považoval za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie vo výške 300 eur, ktoré jej je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku nálezu). Ako už bolo uvedené, ústavný súd pri rozhodovaní o výške primeraného zadosťučinenia nemohol ignorovať skutočnosť, že dĺžka konania bola vo výraznej miere ovplyvnená práve samotnou sťažovateľkou. V prevyšujúcej časti požadovaného finančného zadosťučinenia ústavný súd ústavnej sťažnosti nevyhovet (bod 5 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

18. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uložil mestskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľke trovy konania, ktorých výšku sťažovateľka vyčíslila sumou 500 eur. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie trov podľa advokátskej tarify. Aktuálna výška tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri zastupovaní pred ústavným súdom je 1/4 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky), čo predstavuje za jeden úkon právnej služby 371 eur (bez režijného paušálu a bez dane z pridanej hodnoty). Tarifná odmena za dva úkony právnej služby a režijný paušál je 771,68 eur. Sťažovateľkou uplatnený nárok na náhradu trov neprekračuje tarifnú odmenu, preto jej ústavný súd viazaný návrhom priznal trovy v uplatnenej výške 500 eur, ktorú je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. novembra 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu